

**Riigikogu uurimiskomisjoni Venemaa
Föderatsiooni mõjutustegevuse, selle rahastamise
viiside ning sellega seotud riskide uurimiseks
istungi protokoll nr 18**

Tallinn, Toompea

Kolmapäev, 21. oktoober 2026

Algus 9.00, lõpp 10.45

Juhataja: Eerik-Niiles Kross (esimees)

Protokollija: Regina Aasumets (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Madis Kallas, Toomas Uibo, Peeter Tali

Komisjoni ametnikud: Johannes Vahe (nõunik), Sander-Siim Murik (nõunik)

Puudusid: Timo Suslov, Anti Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Vladimir Arhipov

Kutsutud: Riigikogu liige Ants Frosch, Välisministeeriumi juriidiliste ja konsulaarküsimuste asekanstler Kerli Veski, Siseministeeriumi usuasjade ja kodanikuühiskonna osakonna nõunik Ringo Ringvee, Riigikogu esimene abi Desiree Kuklane.

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Usuliste ühenduste (Vene Õigeusu Kirik) institutsionaalsed seosed ja nende käsitlemine julgeoleku vaatenurgast
3. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Venemaa Föderatsiooni mõjutustegevuse, selle rahastamise viiside ning sellega seotud riskide uurimiskomisjoni nädala (19.10.2026-22.10.2026) töökava

Komisjoni istung kolmapäeval, 14.10.2026 kell 9.00

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Usuliste ühenduste (Vene Õigeusu Kirik) institutsionaalsed seosed ja nende käsitlemine julgeoleku vaatenurgast
3. Info ja muud küsimused

Otsustati:

- 1.1.Kinnitada nädala töökava (konsensus: Eerik-Niiles Kross, Madis Kallas, Toomas Uibo, Peeter Tali).

2. Usuliste ühenduste (Vene Õigeusu Kirik) institutsionaalsed seosed ja nende käsitlemine julgeoleku vaatenurgast

Komisjoni esimees ütles sissejuhatavas osas, et Riigikogu võttis 2025. aastal vastu kirikute ja koguduste seaduse muutmise seaduse, mille eesmärk oli piirata Eestis tegutsevate usuliste ühenduste selliseid institutsionaalseid ja majanduslikke sidemeid välisriigis asuvate usuorganisatsioonide või nende juhtidega, kes kujutavad ohtu Eesti riigi julgeolekule, põhiseaduslikule või avalikule korrale. Seadusemuudatuse taustaks oli muu hulgas Moskva Patriarhaadi juhtkonna toetus Venemaa sõjalisele agressioonile Ukraina vastu.

Vabariigi President jättis seaduse esialgse versiooni 2025. aasta aprillis välja kuulutamata, põhjendades otsust sellega, et kavandatud piirangud võivad ebaproportsionaalselt riivata usu- ja ühinemisvabadust ning luua pretsedendi ka teiste ühenduste tegevuse piiramiseks. President jättis seaduse uuesti välja kuulutamata ka pärast selle uut vastuvõtmist Riigikogus 2025. aasta juunis.

Riigikohtu üldkogu jättis 8. juunil 2026 kohtuasjas nr 5-25-49 rahuldamata Vabariigi Presidendi taotluse tunnistada kirikute ja koguduste seaduse muutmise seadus põhiseadusega vastuolus olevaks, leides, et seaduse vaidlustatud sätteid on võimalik tõlgendada ja rakendada põhiseadusega kooskõlas. Kohus selgitas, et seadus ei anna alust usuliste ühenduste meelevaldseks sundlõpetamiseks. Piirang puudutab administratiivseid ja organisatsioonilisi sidemeid ning majanduslikku sõltuvust välismaisest usuorganisatsioonist või isikust, kelle ohtlikkus Eesti riigile on nõuetekohaselt tuvastatud ja kelle tegevusest tulenev oht on tegelik. Riigikohus rõhutas samuti, et Eesti usuliselt ühenduselt saab nõuda üksnes selliseid toiminguid, mida ta ise saab mõjutada.

Komisjoni esimees palus Siseministeeriumi usuasjade nõunikul Ringo Ringveel rääkida komisjonile Siseministeeriumi kavandatavatest edasistest sammudest seadusemuudatuste rakendamisel.

Ringi Ringvee sõnas, et pärast kirikute ja koguduste seaduse muudatuste jõustumist 27. juunil 2026 asus Siseministeerium tegelema seaduse rakendamisega nende usuliste ühenduste suhtes, keda muudatused puudutavad. Need on Eestis tegutsev Eesti Kristlik Õigeusu Kirik (EKÕK) ja selle struktuuri kuuluvad kogudused, sealhulgas Tallinna Aleksander Nevski kogudus, ning Moskva patriarhile vahetult alluv Pühtitsa Jumalaema Uinumise Stavropigiaalne Naisklooster.

Seadus näeb ette kuuekuulise üleminekuaja, mille jooksul tuleb puudutatud usulistel ühendustel viia põhikirjad, juhatuse koosseis ja tegevus seaduse nõuetega kooskõlla. Üleminekuaja lõpptähtpäev on 27. detsember 2026. Siseministeerium on teatanud valmisolekust nõustada asjaomaseid usulisi ühendusi põhikirjade muutmisel ja seaduse rakendamisel. Ministeeriumi eesmärgina on nimetatud selliste administratiivsete ja organisatsiooniliste alluvussuhete ning majanduslike sõltuvussuhete lõpetamist, mis kuuluvad seaduses sätestatud keelu alla. Kirikute ja koguduste seaduse § 16 lõike 3 kohaselt võib usulise ühenduse sundlõpetamise otsustada kohus seaduses sätestatud alustel. Usulise ühenduse sundlõpetamine on riigi julgeolekupoliitilise kaalutluse küsimus, mille õiguslikuks vormistamiseks ja jõustamiseks on vajalik kohtuotsus.

Siseministeerium on jätkanud asjaomaste usuliste ühendustega suhtlemist, et selgitada seaduse nõudeid ning arutada ja leida võimalikke lahendusi.

Ringo Ringvee kinnitas, et kolm nädalat tagasi toimus kohtumine kiriku esindajate, piiskoppide Daniel Lepiski ja Sergi ning advokaatide Steven-Hristo Evestuse ja Artur Knjazeviga. Selle kohtumise protokollis konkreetseid otsuseid ega kokkuleppeid ei kajastunud peale selle, et kohtutakse uuesti kuu aja pärast.

Siseministeerium on saanud korduvalt kohtumiskutseid Narva piiskop Lazarile, kes on järjepidevalt kohtumisest keeldunud. Samuti kutsuti läbirääkimistele Aleksander Nevski koguduse esindajad. Tema sõnul saabus reedel kiriku esindajalt vastus, et nad ei näe kohtumiseks põhjust. Jooksva nädalal on kavas saata kohtumiskutse Pühtitsa kloostri eestseisjale Filaretale. Lisaks plaanib ministeerium pöörduda uuesti kõigi asjaomaste koguduste poole, rõhutades võimalust saada põhikirjade muutmise ja seaduse nõuete täitmise kohta Siseministeeriumilt nõu.

Usuasjade nõunik juhtis tähelepanu asjaolule, et kiriku põhikirja muutmise ettepanekutes on jäetud viide patriarh Aleksius II 1993. aasta tomossele, mille alusel kujundati sinise õigeusu kiriku staatus ja suhted Moskva Patriarhaadiga. Siseministeeriumi hinnangul ei ole sellise viite säilitamine kooskõlas eesmärgiga lõpetada Moskva Patriarhaadi administratiivne ja institutsionaalne mõju Eesti usulise ühenduse juhtimisele. 2025. aastal eemaldas kirik oma nimest ning samuti põhikirjast enamiku otsestest viidetest Moskva Patriarhaadile, kuid Siseministeerium leidis, et 1993. aasta tomossele viitamise tõttu ei olnud alluvussuhte küsimus sisuliselt lahendatud.

Ringo Ringvee sõnul sõltub edasine tegevus kiriku esindajate valmisolekust jätkata sisulisi läbirääkimisi ning viia põhikirjad seaduse nõuetega kooskõlla. Kui seadusest tulenevaid nõudeid ettenähtud tähtjaks ei täideta, tuleb Siseministeeriumil hinnata edasiste õiguslike meetmete rakendamise vajadust, sealhulgas sundlõpetamise menetluse algatamist kohtu kaudu. Praeguses etapis ei ole võimalik edasist arengut ette näha.

Välisministeeriumi Juriidiliste ja konsulaarküsimuste asekanstler **Kerli Veski** täiendas, et Riigikogu võttis 2024. aasta 6. mail 75 poolthäälega vastu poliitilise avalduse „Moskva patriarhaadi kuulutamisest Venemaa Föderatsiooni sõjalist agressiooni toetavaks institutsiooniks“, milles mõistis hukka Moskva Patriarhaadi tegevuse Venemaa Ukraina-vastase agressiooni õigustamisel ja toetamisel.

Selle avalduse peale esitasid Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik ja Pühtitsa klooster 2024. aastal kaebuse Euroopa Inimõiguste Kohtule. Teine kaebus laekus Euroopa Inimõiguste Kohtule 2026. aastal, vaidlustades kirikute ja koguduste seaduse muudatusi.

Kerli Veski selgitas komisjoni liikmetele esitatud kaebuste menetluskorda Euroopa Inimõiguste Kohtus ning Eesti riigi esindamisega seotud küsimusi - Eesti valitsust esindab EIKis Välisministeerium. Põgusalt käsitleti ka kirikuga seotud õigusvaidluste rahastamist, advokaatide rolli ning kohtukulude hüvitamise küsimusi.

Asekanstler andis ülevaate ka teistes rahvusvahelistes organisatsioonides toimunud aruteludest, kus Venemaa on Eesti riigi tegevust, sh kirikute ja koguduste seaduse muudatused, käsitletud usuvabaduse ja inimõiguste võimaliku piiramisena. Samuti käsitleti kirikuga seotud isikute elamislubadega seotud küsimusi (nt metropoliit Jevgeni Jevgeni Rešetnikovi elamisloa mitte-pikendamine) ning Tallinna linnale kuuluva kinnisvaraga seotud asjaolusid.

Toodi näiteid juhtumitest, mille puhul Venemaa on pöördunud või lubanud pöörduda rahvusvaheliste kohtute ja muude rahvusvaheliste organisatsioonide (ÜRO ja OSCE) poole. Poliitilised süüdistused puudutavad muu hulgas venekeelse elanikkonna õigusi, sealhulgas kodakondsuse ja passidega, hariduse ning usuvabadusega seotud teemasid. Lisaks toimuvad Venemaal eraldi kohtumenetlused, mille käiku ja asjaolusid Eesti riigiasutused ei saa kontrollida, sealhulgas menetlused, mis on seotud erinevate vahistamismääruste väljastamisega.

Kerli Veski kinnitas, et seni pole toimunud Venemaaga suulisi sisulisi konsultatsioone.

Ta rõhutas, et iga riik kujundab oma õigusliku kaitse strateegia ise. Selliste menetluste ettevalmistamine ja läbiviimine nõuab riigilt märkimisväärsed õiguslikke ja rahalisi ressursse. Rahvusvaheline kohus lahendab talle esitatud vaidlusi sõltumatult ja erapooletult, lähtudes kohaldatavatest rahvusvahelise

õiguse normidest. Kohtumenetluse korral võib vaidluse ese piirduda üksnes konkreetsete nõuete või küsimustega, mitte hõlmata kõiki riikidevahelises vaidluses tõstatatud teemasid.

Asekantsler puudutas ka muid käimasolevaid õiguslikke vaidlusi, erinevaid vahistamismääruseid ja isikute suhtes algatatud menetlusi.

ÜRO eriraportööride ja komiteede menetluste tulemusena esitatavad seisukohad ja soovitused ei ole samaväärsed rahvusvahelise kohtu siduvate otsustega.

Rahvusvahelisele Tsiviillennunduse Organisatsioonile (ICAO) on esitatud kaebus seoses lennupiirangute ja sanktsioonidega, mis puudutavad Venemaa lennukaid ja lennuettevõtjaid. Märkigi, et selliste vaidluste lahendamisel tuleb arvestada asjaomase organi pädevust ja otsustusprotsessi eripära.

Euroopa Kohtu ja Eesti kohtute menetluses on mitmed sanktsioonidega seotud õigusvaidlused, milles vaidlustajateks on Venemaa oligarhid ja teised sanktsioonide alla kuuluvad isikud.

Kerli Veski juhtis tähelepanu sellele, et õigusmenetluste algatamist kasutatakse aktiivselt vahendina, et hoida usuvabadusega ja inimõigusega seotud küsimusi pidevalt tähelepanuväljas.

Asekantsler selgitas, et rahvusvahelistes õigusvaidlustes tuleb arvestada asjaoluga, et otsuseid teevad sõltumatud kohtud ja muud pädevad organid. Seetõttu tuleb iga menetluse puhul hinnata eraldi selle õiguslikku alust, menetlusreegleid ja võimalikke tagajärgi. Samuti käsitleti vajadust analüüsida, kuidas Eesti vastused diplomaatilistele nootidele ja muud ametlikud seisukohad võivad mõjutada käimasolevaid või tulevasi menetlusi. Oluline on tagada, et Eesti tegevus oleks kooskõlas rahvusvahelise õigusega ning toetaks riigi huvide kaitsmist võimalikes edasistes menetlustes

Arutelus käsitleti ka Venemaa sportlaste osalemist rahvusvahelistel võistlustel ning kultuuri- ja spordivaldkonna seost Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu. Nenditi, et Eesti seisukohtade kujundamisel tuleb teha pidevat koostööd liitlastega, sest rahvusvahelistes organisatsioonides ei pruugi kõigi riikide hinnangud Venemaa tegevusele kattuda.

Komisjoni liikmed tundsid huvi, kuidas on Eesti lähinaabrid ning Poola ja Ukraina lahendanud Moskva Patriarhaadiga seotud õigeuskirikute institutsionaalsete sidemete, õigusliku staatuse ja riikliku julgeolekuga seotud küsimusi ja kas Konstantinoopoli patriarh Bartholomeosel või teistel õigeusu kirikujuhtidel on võimalik mõjutada Moskva Patriarhaadiga seotud Eesti õigeusu kiriku edasist kiriklikku kuuluvust ja suhteid teiste õigeusu kirikutega

Ringo Ringvee andis ülevaate hetkeseisust:

Läti parlament võttis 8. septembril 2022 vastu seadusemuudatused, millega sätestati, et Läti Õigeusu Kirik on täielikult iseseisev ega allu ühelegi välisriigis asuvale kiriklikule võimule. Seadus reguleeris ka kiriku juhi ja piiskoppide ametisse nimetamisega seotud teavitamiskohustusi. Läti seadus määratles kiriku riigi õiguskorras sõltumatuna, kuid see ei tähendanud automaatselt, et Moskva Patriarhaat tunnustas kiriku kanoonilist autokefaaliat. Läti lahendus oli Eesti aruteluga võrreldes otsesem: riik sätestas kiriku õigusliku staatuse seaduses ning nõudis põhikirja vastavusse viimist. Kiriku kanoonilise staatuse tunnustamiseks pöördus Läti valitsus ka Moskva patriarhi poole, paludes väljastada autokefaaliat kinnitav tomos.

Leedus tegutseb Leedu Õigeusu Peapiiskopkond. Leedu Moskva Patriarhaadiga seotud õigeusu kirik on jätkanud tegutsemist, samal ajal kui osa vaimulikest ja kogudustest on liikunud Konstantinoopoli patriarhaadiga seotud struktuuri. Leedu tunnustas 2024. aastal seda uut kiriklikku struktuuri, võimaldades sel saada riiklikku toetust teiste traditsiooniliste usuliste ühendustega samadel alustel. 2026. aasta märtsis teatas Leedu Moskva Patriarhaadiga seotud kiriku nõukogu soovist saavutada suurem sõltumatus Moskvast, kuid rõhutas, et seda tuleb teha kanoonilist korda järgides. Samal ajal on

Leedu julgeolekuasutused juhtinud tähelepanu kirikuga seotud võimalikele Venemaa mõjutusnarratiividele. Kiriku juhtkond on omalt poolt rõhutanud, et kirik tegutseb Leedu seaduste järgi ning et kanooniline side Moskvaga ei tähenda automaatselt riigivastast tegevust. Leedu näide näitab, et riik on võimaldanud alternatiivse kirikliku struktuuri kujunemist, kuid Moskva Patriarhaadiga seotud kiriku tulevase staatuse küsimus ei ole veel lõplikult lahendatud.

Poola õigeusu kirik on autokefaalne ehk iseseisev kohaliku kiriku juhtimise mõttes. 1924. aastal andis Konstantinoopoli Oikumeeniline Patriarhaat kirikule autokefaalia. Moskva Patriarhaat tunnustas selle autokefaaliat 1948. aastal. Seetõttu ei ole Poola praegune olukord Eestiga otseselt võrreldav, sest seal ei ole riik pidanud samal viisil seadusega lõpetama kohaliku kiriku formaalset alluvust Moskvale. Poolas on pärast Venemaa täiemahulist sissetungi Ukrainasse tekkinud vaidlusi ka Ukraina Õigeusu Kiriku ja Konstantinoopoli patriarhaadiga seotud vaimulike tegevuse üle.

Ukraina Õigeusu Kirik teatas 2022. aastal, et on Moskva Patriarhaadist sõltumatu, kuid Ukraina riigiasutused on leidnud, et institutsionaalsed sidemed ei olnud täielikult katkenud. Kirik on seda tõlgendust vaidlustanud. Ukraina Ülemraada võttis 2024. aasta 20. augustil vastu seaduse mis käsitleb põhiseadusliku korra kaitset usuliste organisatsioonide tegevuses. Selle kohaselt keelati Venemaa Õigeusu Kiriku tegevus Ukrainas ning loodi õiguslik menetlus selliste Ukraina usuliste organisatsioonide tegevuse lõpetamiseks, mis on seaduses sätestatud tunnuste alusel sellega seotud.

Ringo Ringvee rääkis Eesti kirikuringkondade reaktsioonist kirikute ja koguduste seaduse muudatustele ning selgitas, et seaduse muudatuse vastu sõna võtnud usutegelaste ring ei ole lai ning avalik arutelu on jäänud väheste aktiivsete osalejate kanda. Kiriklikus kontekstis nimetati varasema põlvkonna vaimulikke, sealhulgas peapiiskop emeeritus Andres Põderit ja piiskop Tiit Salumäed Haapsalust, kes on aeg-ajalt avalikult sõna võtnud. Samuti juhiti tähelepanu isiklikele ja institutsionaalsetele sidemetele, mis mõjutavad kirikuringkondade hoiakuid laiemas ühiskondlikus kontekstis. Näiteks metropoliit Stefanus on avalikult käsitlenud seaduse julgeolekupoliitilist põhjendatust ja selle võimalikke tagajärgi.

Komisjoni liikmed tundsid huvi Eesti õigeusu koguduste võimalike valikute vastu seoses kirikliku jurisdiktsiooniga ning Eesti Kirikute Nõukogu liikmesusega seonduvat. Viidati võimalusele, et osa kogudusi võiks kaaluda Konstantinoopoli Oikumeenilise Patriarhaadi jurisdiktsiooni alla kuulumist. Samuti arutati Moskva Patriarhaadiga seotud kiriku staatust Eesti Kirikute Nõukogus. Moskva Patriarhaadiga seotud kirik on taotlenud oma staatuse küsimuse lahendamist Eesti Kirikute Nõukogus. Eesti Kirikute Nõukogu avalikus liikmeskirikute nimekirjas on praegu Eesti Kristlik Õigeusu Kirik (EKÕK), mis kandis varem nime Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik (MPEÕK).

Teise olulise küsimusena toodi välja eritribunali loomine.

Kerli Veski selgitas, et 38 riiki on väljendanud valmisolekut ühineda laiendatud osalise kokkuleppega, mis loob tribunali halduskomitee. Euroopa Nõukogu raames tegutseb eraldi töörühm, mille ülesanne on valmistada ette Ukraina-vastase agressioonikuriteo eritribunali käivitamiseks vajalikud otsused. Töörühma juhib Eesti suursaadik Euroopa Nõukogu juures Aino Lepik von Wirén. Lisaks tegutseb Euroopa Nõukogu ja Euroopa Liidu rahastatud ettevalmistav meeskond, kuhu on kaasatud õigus- ja muud eksperdid ning mille ülesanne on kujundada tribunali institutsionaalne, õiguslik ja praktiline ülesehitus. Kuna riigid ei olnud esialgu valmis võtma kohe lõplikke rahalisi kohustusi, lepiti kokku etapiviisilises lähenemises. Eesmärk oli saavutada vähemalt 17 riigi valmisolek kokkuleppega ühineda, et tribunali loomise ettevalmistustega edasi liikuda. See lävend saavutati 2026. aasta aprillis ning 15. mail võeti vastu kokkulepe, mille alusel moodustatakse tribunali halduskomitee. Kokkuleppe vastuvõtmine ja selle jõustumine on eri etapid ning riigid peavad läbima vajalikud riigisisised menetlused, võtma seisukoha kokkuleppega ühinemise ja sellega kaasnevate rahaliste kohustuste suhtes.

Oluliseks lahendamist vajavaks küsimuseks on endiselt tribunali eelarve. Hollandiga jätkuvad arutelud tribunali majutamise ja tegevuse kulude üle ning täpsemate eelarveandmete valmimine on vajalik, et riigid saaksid hinnata oma rahalisi kohustusi ja teha edasised otsused. Euroopa Nõukogu andmetel jätkusid 2026. aasta septembris nii ettevalmistava meeskonna töö kui ka kokkuleppe jõustumiseks vajalike tingimuste väljatöötamine.

Komisjoni liikmed soovisid teada, millised oleksid võimalikud lahendused Moskva Patriarhaadi alluvusest väljumiseks.

Ringo Ringvee selgitas, et ühe võimaliku lahendusena on Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik (EAÕK) pakkunud välja vene traditsiooni järgivate koguduste omavalitsusliku vikariaadi moodustamise EAÕK koosseisus. See võimaldaks kogudustel jätkata eraldiseisva kirikliku üksusena, säilitades oma liturgilised traditsioonid, jumalateenistuste keele ja vana kalendri kasutamise ning korraldades oma sisemist elu iseseisvalt. Lahenduse eesmärk oleks võimaldada kogudustel lõpetada institutsionaalne alluvussuhe Moskva Patriarhaadiga, jäädes samal ajal üleilmse õigeusu kiriku kanoonilisse osadusse. Moskva Patriarhaat on väljendanud selget vastuseisu kõnealusele lahendusele.

Selle ettepaneku elluviimine eeldab eeskätt asjaomaste koguduste valmisolekut ning võimalust lahendada kirikliku kuuluvuse ja kanoonilise staatusega seotud küsimused.

Usuasjade nõunik puudutas ka 1996. aasta Zürichi kokkuleppeid ning nende tähendust Eesti õigeusu koguduste kirikliku kuuluvuse ja varaküsimuste lahendamisel. Kokkulepete kohaselt pidi kogudustel olema võimalik valida oma kiriklikku jurisdiktsiooni ning tagatud pidid olema õigeusklike võrdsed õigused, sealhulgas omandiõiguste kaitse. Samuti leppisid Moskva ja Konstantinoopoli patriarhaadi esindajad kokku, et Eesti õigeusklikud saavad vabalt valida, millise kirikliku jurisdiktsiooni alla nad soovivad kuuluda. Arutati kirikuvara jagamist ja kasutamist. Eesti riigi vahendusel sõlmiti 2002. aastal täiendavaid kokkuleppeid, mille alusel anti Moskva Patriarhaadiga seotud kirikule mitmeid objekte pikaajaliseks kasutamiseks, Koguduste võimaliku kirikliku jurisdiktsiooni muutumine ei too iseenesest kaasa vara omandiõiguse automaatset üleminekut teisele kirikule. Vara omandi ja kasutamisega seotud küsimusi tuleb lahendada iga juhtumi puhul eraldi, lähtudes sõlmitud kokkulepetest, omandit tõendavatest dokumentidest ning kohaldatavatest õigusnormidest.

Ringo Ringvee hinnangul on Eesti õigeusu koguduste sotsiaalne ja demograafiline taust võrreldes 30 aasta taguse ajaga oluliselt muutunud. Vanem põlvkond, kelle sidemed Venemaaga olid tugevamad, on osaliselt lahkunud ning noorema põlvkonna seas on Moskva Patriarhaadiga seotud kiriku toetajaskond vähenenud. Kui varasematel aastatel osales kiriku ristikäikudel arvukalt inimesi, siis praegune olukord peegeldab eksperdi hinnangul muutusi koguduste toetajaskonnas.

Komisjoni esimees ütles kokkuvõtvalt, et Moskva Patriarhaadiga seotud Eesti õigeusu kiriku tulevik vajab lahendust just selles koosseisus, mis võttis vastus kirikute ja koguduste seaduse muudatuse. Lahendus eeldab järjepidevat tööd nii õiguslike küsimuste lahendamisel kui ka võimalike kiriklike alternatiivide kaalumisel. Oluline on jätkata dialoogi kogudustega, selgitada neile võimalikke lahendusi ning tagada, et edasised sammud oleksid kooskõlas Eesti õigusruumi, usuvabaduse ja riigi julgeolekuhuvidega.

3. Muud küsimused

Komisjoni liikmed tõstatasid küsimuse seoses Venemaa välisministeeriumi (MID) raportiga, mille andmetel on Venemaa erinevates rahvusvahelistes organisatsioonides korduvalt esitanud Venemaa sportlaste võistlustelt kõrvalejätmist diskrimineerimisena. Arutelus viidati World Athleticsi presidendi Sebastian Coe seisukohale, et Ukraina sportlaste treeningu- ja võistlustingimused on sõja tõttu rängalt kahjustatud ning et Venemaa ja Valgevene sportlaste suhtes kehtestatud piirangud peavad praeguses olukorras jätkuma. Mainiti Euroopa Nõukogu ja Ukraina vahel sõlmitud lepingut Ukraina-vastase agressioonikuriteo eritribunali loomiseks.

Uurimiskomisjoni esimees tegi ettepaneku käsitleda järgmisel istungil eraldi teemana mõjutustegevust spordi- ja kultuurivaldkonnas.

(allkirjastatud digitaalselt)

Eerik-Niiles Kross
esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Regina Aasumets
protokollija